

สอนเด็ก ด้วยหัวใจ

โครงการวิจัยกระบวนการพัฒนาครู
ด้วยระบบสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
(Teacher Coaching)

ศรียรรณ จิตรสุริยวงศ์
(ครูแวน)

โรงเรียนบ้านปล่องเหลียม
จ.สมุทรสาคร

“เรารู้สึกว่า อาชีพครูนี้สุดยอด ช่วยเหลือคนได้
เราเคยได้รับความช่วยเหลือจากครู
มีครูคนนึงเคยยื่นมือมาช่วยเรา เขาสอนให้เราสู้
ถ้าเราได้เป็นครู เราก็จะไปช่วยเด็กนักเรียน
แบบนี้เหมือนกัน”

นี่คือ ปณิธานที่มุ่งมั่นของครูแวน **ศรียรรณ จิตรสุริยวงศ์** โรงเรียนบ้านปล่องเหลียม จ.สมุทรสาคร ที่เลือกกลับมาเป็นครูที่โรงเรียนบ้านเกิดของตัวเอง ด้วยความสำนึกและซาบซึ้งในสิ่งที่คุณครูของครูแวนได้เคยช่วยส่งเสียค่าเล่าเรียน ทำให้ครูแวนไม่ต้องหยุดเรียนกลางคัน เหตุการณ์ในครั้งนั้น ตราตรึงในหัวใจ ทำให้ครูแวน ตัดสินใจเป็นครู และตั้งใจจะเป็นครูให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

**การเป็นครูให้ดีที่สุด
ต้องรู้จักเด็กให้มากที่สุด**

โรงเรียนบ้านปล่องเหลียม เป็นโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย มีนักเรียนชายหญิงประมาณ 1,300 คน ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดสมุทรสาครและนครปฐม นักเรียนกว่าครึ่งมาจากครอบครัวแตกแยก

ปัจจุบัน ครูแวน ศรียรรณ ทำหน้าที่เป็นครูสอนคอมพิวเตอร์ ให้กับนักเรียนชั้น ป.4-6 และเป็นทีปปรึกษาด้านคอมพิวเตอร์ให้กับนักเรียนอนุบาลและมัธยมปลายของโรงเรียนทั้งหมด ด้วยบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ทำให้ครูแวนได้ทำงานกับทั้งเด็กประถมและเด็กมัธยมที่มีพัฒนาการตามวัยต่างกันออกไป จิตวิทยาในการเข้าถึงเด็กต่างอายุ ต่างช่วงวัย จึงต้องใช้วิธีต่างรูปแบบกัน

เด็กประถม ครูแอนจะให้การสัมผัสทางกาย ทั้ง การกอด การจับมือ การลูบศีรษะ เพราะสัมผัสทางกายจะทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ขณะเดียวกัน ครูแอนจะใช้น้ำเสียงในการซักถามพูดคุยอย่างอ่อนโยน ซึ่งจะทำให้เด็กไวใจ ไม่กลัวที่จะคุยหรือถามเวลาไม่เข้าใจ และครูแอนจะคอยชื่นชม ในเวลาที่เขาทำสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

●● เด็กเล็กต้องมีรางวัล การ์ตูน คำชม ชื่นชมยินดีตลอดเวลา เดินไป ลูบหัว ชมเฝ้า ถ้าทำแบบนี้กับเด็กที่ถูกตีมาตลอด เด็กจะรักเรามาก เคยลองแล้ว เด็กที่หนีเรียนตลอด แต่วิชาเราเฝ้าไม่หนี เวลาเรียนนั่งหน้าเลย เพราะเราไม่เคยมีใครสนใจในชีวิต คือเด็กพวกนี้ถ้าไปดุสักๆ แล้ว เฝ้าถูกทั้งหมดเลย”

ขณะที่เด็กมัธยมปลาย ครูแอนจะไม่ใช้การดุว่า ว่ากล่าว แต่จะใช้การอธิบายด้วยเหตุผลเป็นหลัก แต่ด้วยลักษณะนิสัย บุคลิก และพฤติกรรมที่แสดงออกต่างกัน ทำให้ครูแอนเลือกใช้วิธีสื่อสารต่างกัน

ถ้าเด็กมัธยมที่มีพฤติกรรมที่ค่อนข้างรุนแรง เป็นหัวโจกของเพื่อน ๆ ครูแอนจะสื่อสารกับเด็กคนนั้นก่อน ด้วยการใช้ภาษาเดียวกับเขาในการพูดคุย วัยรุ่นใช้ศัพท์ไหน ครูแอนก็จะใช้ศัพท์นั้น เด็กดูหนังเรื่องอะไร ครูแอนก็จะดูเรื่องนั้น เพื่อให้เท่าทันกับความสนใจของเด็ก

“ถ้าเฝ้ามา ก็ต้องใช้ภาษาวัยรุ่น อาจจะใช้คำศัพท์วัยรุ่นเลย ใช้คำอะไรเราก็ไปศึกษา เฝ้าดูหนังเรื่องอะไรกัน เราก็ไป เฝ้าชอบกลอน ก็แต่งกลอนมาวางใต้โต๊ะประชันกัน แต่ว่ากลอนก็จะเป็นกลอนสอน ซึ่งมันจะสนุกมากเลย เหมือนคุยกันด้วยกลอน เด็กก็จะชอบแบบนี้ ถ้าเรายึดคนที่เป็นตัวแปรของห้องที่คอยก่อวุ่นได้ ทุกอย่างก็จบ”

ชื่อ โรงเรียนบ้านปล่องเหลียม มาจากลักษณะของปล่องเตาไฟในโรงงานผลิตน้ำตาลทราย ของกัปตันอิท ชาวโปรตุเกส สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2367 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่เนื่องจากในเวลานั้น ข้าวได้กลายเป็นสินค้าหลักทำให้น้ำตาลทรายลดความสำคัญลง จนต้องปิดโรงงานในที่สุด

ขณะที่ ถ้าเด็กคนไหนมีลักษณะซึ่มเศร้า เจ็บ ขรึม ไม่กล้าแสดงออก ครูแอนจะให้เวลาในการพูดคุยและให้คำปรึกษาอย่างนุ่มนวล เพื่อให้เด็กรู้สึกปลอดภัย มีที่พึ่ง ไม่ต่างจากการมี “แม่” คอยดูแลอยู่ที่โรงเรียน

“ทุกคนเกิดมา มีจุดหนึ่งที่ทุกคนอยากจะไปได้ แต่อยู่ที่ว่าเราไปเกิดตรงไหน เราเลือกเกิดไม่ได้ เมื่อเราไปเจอสภาพแวดล้อมที่เลวร้าย มาถึงโรงเรียนก็มาเจอนางยักษ์ที่คอยแหย่ ด่า โง่ เซ่อ อะไรอย่างนี้ มันก็เพิ่มความเครียดให้ตัวเรา สามารถเรียกครูว่า “แม่แอน” ได้ คือถ้าเรามีปัญหาแบบนั้น คือเราขาดเราก็เป็นแม่ได้ การเป็นแม่ ไม่จำเป็นต้องให้กำเนิด การเลี้ยงดูให้ความรู้ ให้ความรัก ก็เป็นแม่ได้ แล้วถ้าเราเป็นลูกเรา เฝ้าจะไม่ทำผิด เพราะเดี๋ยวแม่จะอาย แม่จะเสียใจ เพราะแม่อยู่ในโรงเรียนนี้ ก็จะทำให้เราลดความก้าวร้าวลงมาได้ส่วนหนึ่ง”

ด้วยความใส่ใจอย่างจริงจัง และการใส่ใจแลดูใจ ทำให้ครูแอน “ได้ใจ” ของเด็กๆ กลับมาด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้นกว่าเดิม เพราะพวกเขาได้รับรู้แล้วว่า มีใครบางคนคอยเป็นห่วงพวกเขาอย่างจริงจัง รัก และปรารถนาดีกับพวกเขาอย่างที่สุด

สิทธิเสมอกันในการเรียนรู้ ให้คะแนนตามพัฒนาการ

แม้ในช่วงวัยเดียวกัน เด็กแต่ละคน นอกจากจะมีบุคลิกลักษณะนิสัยที่ต่างกันแล้ว ทักษะในการเรียนรู้ก็ยังไม่เท่ากันอีกด้วย การสอนคอมพิวเตอร์ของครูแอน จะเน้นให้เด็กทำงานในห้องเรียน เพื่อไม่ให้เป็นการะสำหรับเด็กที่ไม่มีคอมพิวเตอร์ที่บ้าน และจะคอยเฝ้าดูการทำงานของทุกคนอย่างใกล้ชิด

ในการให้คะแนน ครูแอน จะให้คะแนนตามพัฒนาการ มิใช่ให้จากคะแนนที่เด็ก ๆ ทำได้ ดังนั้น เด็กทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเด็กเก่ง หรือเด็กอ่อน จะมีโอกาสได้เกรด 4 อย่างเท่าเทียมกัน ถ้าพวกเขามีความตั้งใจ และสามารถพัฒนาตัวเองขึ้นจากเดิมได้ ซึ่งการให้คะแนนแบบนี้ ทำให้คนที่เก่งอยู่แล้ว ต้องยิ่งพัฒนาตัวเองมากขึ้นไปอีก ขณะเดียวกัน เด็กในกลุ่มที่มีทักษะการเรียนรู้ด้อยกว่าเพื่อน ๆ ก็จะมีกำลังใจในการพัฒนาตัวเอง เพราะเขาไม่ต้องไปเปรียบกับใคร เพียงแต่ต้องแข่งกับตัวเองให้ดีขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น

●● เราแยกเด็กเป็นรายบุคคล หากพัฒนาการที่เพิ่มขึ้น อันนั้นคือสิ่งที่เขาต้องได้ เพราะเขาเรียนรู้มากขึ้นจากสิ่งที่เขาไม่รู้เลย สิ่งที่เด็กอ่อนได้ อาจจะไม่เก่งเท่าเด็กเก่ง แต่นั่นคือพัฒนาการของตัวเขา แต่ว่ามันจะเป็นความเหนื่อยในการสอนของครู เพราะว่าเราไม่ได้ตัดเกรดออกมาง่ายๆ ดังนั้นวิชาของเราจะเป็นวิชาที่เด็กทุกคนมีสิทธิเสมอกันในการที่จะเรียนรู้”

กว่าจะมาเป็น ครูเอนในวันนี้

ครูเอน เลือกกกลับมาเป็นครูที่โรงเรียนบ้านเกิด ที่ตัวเองเคยเล่าเรียนมา ด้วยความสำนึกและซาบซึ้งในสิ่งที่คุณครูของครูเอนได้เคยช่วยส่งเสียค่าเล่าเรียน ทำให้ครูเอนไม่ต้องหยุดเรียนกลางคัน เหตุการณ์ในครั้งนั้น ตราตรึงในหัวใจ ทำให้ครูเอน ตัดสินใจเป็นครู และตั้งใจจะเป็นครูให้ดีที่สุด นับตั้งแต่วันนั้น

●● มีความรู้สึก ว่า ครูเขาใจดี อาชีพนี้สุดยอด ช่วยเหลือคนได้ เราก็มีความรู้สึก ว่า ถ้าเราได้เป็นครู เราก็จะไปช่วยคนอื่นได้แบบนี้เหมือนกัน”

หลังจากตั้งเป้าหมายในชีวิตแล้วว่า จะเป็นครูให้ได้ ครูเอนจึงเลือกสอบเข้า และเป็นเด็กนักเรียนทุนโครงการครูทายาท ได้มีโอกาสทำงานในโครงการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ หลายโครงการ ยิ่งทำสร้างความปลื้มปิติ และเป็นแรงบันดาลใจอย่างสูงในชีวิต เมื่อครูเอนจบการศึกษา จึงไม่รีรอ ที่จะกลับมาสอนที่โรงเรียนบ้านเกิดที่ตัวเองเคยร่ำเรียนมา

เมื่อตัดสินใจแล้วว่า จะดำรงชีวิตด้วยอาชีพ “ครู” การดำเนินชีวิตที่ต้องอาศัยเงินเดือนครูเพียงอย่างเดียว ทำให้ครูเอนจำเป็นต้องวางแผนอย่างละเอียดรอบคอบ ประหยัด ใช้เงินอย่างคุ้มค่าที่สุด เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ประสบปัญหาทางการเงินอย่างในอดีต ซึ่งบุคคลที่เป็นต้นแบบสำคัญที่กระทำให้เห็นตลอดชีวิต คือคุณพ่อของครูเอน นั่นเอง

“พ่อเป็นคนละเอียดมาก พ่อเป็นคนมีธรรมาภิบาล อุดมคติ ในวันที่พ่อไม่มี พ่อก็พยายามอยากให้ลูกได้เรียน แล้ววันนึงพอลูกได้เรียนแล้ว พ่อก็ส่งเสียเต็มที่ ทุกบาททุกสตางค์จะมีการจดใส่สมุดบันทึกไว้ เราจะเป็นคนที่ไม่มีหนี้สิน เราจะเป็นคนที่ไม่มีเงินออม เราจะเป็นคนที่วางแผนชีวิตอย่างเป็นระบบ นี่คือการแรงบันดาลใจจากพ่อ”

การวางแผนชีวิตอย่างเป็นระบบ การมีเงินเก็บเงินออม ทำให้สามารถทำหน้าที่ “ครู” ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยไม่ต้องมีห่วงกังวลใดๆ

ครูแอนได้เริ่มต้นทำงานกับ ครูใหญ่ **สุธรรม ชาญประเสริฐ** ครูใหญ่ที่ได้รับการยอมรับนับถือจากครูและผู้บริหารให้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ที่โรงเรียนบ้านปล่องเหลี่ยมนานถึง 37 ปี และเป็นครูที่เคยสอนครูแอนในวัยเด็ก อีกด้วย ครูใหญ่สุธรรม ได้วางรากฐานการทำงานด้านการศึกษาทั้งการทำงานภายในโรงเรียน และการทำงานร่วมกับชุมชน รวมถึงเป็นแรงบันดาลใจสำคัญในการทำงานให้กับครูแอนด้วย

“ครูใหญ่ก็เหมือนพ่อ สอนการทำงานทุกอย่างในชีวิต ครูใหญ่สอนว่า โอกาสถ้ามันมาถึงแล้ว ให้รีบไขว่คว้า มันไม่มีแถม ไม่มีงา ที่มันจะเดินมาหาเรา เราต้องเดินไปหามัน เราไม่รอ ๆ ๆ ๆ ไปก่อน พรุ่งนี้ค่อยทำ เดือนหน้าค่อยเริ่ม ไม่มี”

ดังนั้น ทุกครั้งที่มีโอกาส ครูแอนจะไม่รังเกียจที่จะหยิบยื่นโอกาสให้กับตัวเอง และที่สำคัญคือให้กับเด็กนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ เหมือนกับที่ครูแอนเคยได้รับโอกาสครั้งสำคัญในชีวิต

●● วันหนึ่งที่เราไม่มี แล้วมีคนหยิบยื่นมาให้เรา แล้วมันก็ทำให้ชีวิตของคนที่กำลังจะตกเหวสูงขึ้นไปได้ เราก็เชื่อว่า ถ้าเราเป็นแบบนี้ แล้วเด็กกำลังจะจมน้ำ แล้วเรายื่นมือไปดึงเขาขึ้นมา แล้วก็ให้เขาในสิ่งที่เขาไม่มี เขาก็จะเหมือนเรา วันหนึ่งเขาก็อาจจะเป็นใหญ่เป็นโต เป็นคนที่ดีในสังคม แล้วเขาก็มาบอกกับสังคมว่า ครูคนนึงเคยช่วยฉัน มีครูคนนึงเคยยื่นมือมาช่วยฉัน เมื่อตอนที่ฉันจะจมน้ำ เขาสอนให้ฉันรู้ เขาสอนให้ฉันเป็นอย่างนั้น เขาสอนให้ฉันเป็นอย่างนี้ วันหนึ่งถ้ามีใครมาบอกเราแบบนี้ ครูแอนว่ามันคงมีความสุขมากกับบ้านปลาย วันนั้นคงภาคภูมิใจมาก”

ความคิดเห็น ของเพื่อนครู ผู้ปกครอง และลูกศิษย์

เสริบศักดิ์ รอดท่าไม้ ผู้ใหญ่บ้าน

“ลูกผมเรียนไม่เก่ง แต่ผมไม่เน้นเรื่องเรียนเก่ง ได้แต่สอนว่าให้เป็นคนดี เมื่อก่อนเขาไม่ค่อยชอบเรียนอังกฤษ ครูแอนสอนติวพิเศษภาษาอังกฤษให้ช่วงเย็น กลายเป็นชอบเรียนอังกฤษเลย เขาเล่าให้ผมฟังเองว่า ครูแอนสอนวิชาอังกฤษรู้เรื่อง”

wsinw ศิษย์เก่าที่เป็นโปลิโอ เคยมีพฤติกรรมรุนแรงขว้างปากของใส่เพื่อน เนื่องจากถูกเพื่อนล้อหรือถามถึงความพิการ แต่ด้วยการดูแลเอาใจใส่ การให้ความรักความอบอุ่นจากครูแอน ทำให้พรเทพปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในแนวทางที่ดีขึ้น พร้อมจะอาสาช่วยเหลือครูแอนด้วยความเต็มใจ ปัจจุบันพรเทพทำงานเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัวได้ และได้ใช้ทักษะคอมพิวเตอร์ที่ครูแอนสอนในการทำงานด้วย

และมีศิษย์เก่าอีกจำนวนไม่น้อย ที่กลับมาเป็นครูที่มีโรงเรียนบ้านเกิด และได้นำสิ่งที่ครูแอนกระทำให้เป็นแบบอย่างมาปรับใช้ในการสอนลูกศิษย์ของตัวเองอีกด้วย

ครูอุจิรา เป็นลูกศิษย์ครูแอนที่มาช่วยสอนคณิตศาสตร์ ยอมรับว่า หลายครั้งที่สอนเด็กที่อ่อนคณิตทำให้รู้สึก หงุดหงิด ไม่ได้ตั้งใจ ก็จะได้ครูแอนคอยช่วยให้สติ ให้เข้าใจเด็กที่สอน ทำให้ตัวเองใจเย็นลง และสอนเด็กได้ดีขึ้น ซึ่งทำให้เด็กที่เรียนจบสามารถสอบเข้าต่อมหาวิทยาลัยแข่งกับโรงเรียนชื่อดังได้หลายคน

ครูเบียร์ ลูกศิษย์สาวที่ครูแอนชักชวนมากลับมาให้เป็นครูสอนที่นี่

“สิ่งที่ได้จากครูแอน คือ ครูแอนเป็นคนที่ทำงานเรียบร้อย ลายมือสวย เราก็จะเอามาฝึกเด็กให้ทำงานเรียบร้อย สะอาด ครูแอนจะหาอะไรมาให้เด็กใหม่ ๆ ตลอด หาอะไรให้ไปแข่ง แข่งกับสายอาชีพ แล้วก็ได้รางวัลมาประจำ รู้สึกดีที่มีครูที่ดูแลเราตั้งแต่เด็ก ๆ จนมาทำงาน ทุกครั้งที่มีปัญหาก็ยังมาปรึกษาได้ ทุกวันนี้ก็ยังเรียกครูตลอด”

ครูบีบ จบมหาวิทยการพลศึกษาวิทยาเขตสมุทรสาคร มาช่วยสอนพลศึกษา

“สมัยเรียน ก็หนักเล่นกีฬา เตะบอล ครูแอนก็ช่วยส่งเสริมให้ไปแข่งระดับโรงเรียน ที่นี่พอเล่นกีฬานักเรียนเริ่มไม่เอา ครูแอนก็เรียกมาสอน เล่นกีฬาได้ ก็ต้องเรียนได้ ต้องเหนื่อยกว่าคนอื่นเป็นสองเท่า ครูแอนจะช่วยเจรจา กับครูอื่น ช่วยเกลี้ยกล่อมว่าเด็กไปทำชื่อเสียงให้โรงเรียน บางทีไม่ได้เข้าเรียน ช่วยให้งานมาทำได้มัย

“เทคนิคที่ได้จากครูแอน ชั่วโมงแรกจะทำให้เด็กเกรงใจ ใช้น้ำเสียงจริงจังกับงาน ชั่วโมงต่อไปจะสอนง่ายขึ้น ผมเอาเทคนิคนี้ไปใช้ ก็ได้ผล เพราะไม่งั้นผมสอนพลศึกษาเด็กไม่อยู่ เราต้องเรียนเป็นเรียน เล่นเป็นเล่น มีอะไรปรึกษากันได้”